

Stora Starka pojkar och prinsessor i rosa

Genus i barnlitteraturen från 1947 till 2012

Författare Dan Helsing

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Självständigt arbete – Pedagogik GR (C), 15 hp

Huvudområde: Pedagogik

Högskolepoäng: 15 hp

Termin/år: Vårterminen 2017

Handledare: Lars Sandin

Examinator: Anneli Hansson

Kurskod: PE099G

Utbildningsprogram: Förskollärare, 210 hp

Förord

Till mina barn Lion och Nilian utan er hade jag aldrig haft motivationen till att studera till förskollärare. Pappa älskar er. Tack Till min handledare Lars Sandin, för all hjälp och stöttning med denna uppsats.

Abstrakt

Syftet med denna studie var att undersöka hur traditionella genusmönster förekom i sju olika barnböcker från 1940-talet fram tills 2012 för barn i förskoleåldern 1-6 år. Genom att jag analyserade sju stycken barnböcker genom både text och bild analys, undersökte jag hur flickor/kvinnor och pojkar/män gestaltas och framställdes. De barnböcker som jag hade analyserat var ett urval på sju böcker av det femtio mest utlånade barnböckerna från Sollentuna Bibliotek, under 2016. Metoden som jag använde mig utav var en text och bild analys för att sedan tolka böckerna, utifrån två olika scheman, som handlade om olika egenskaper vad som är kvinnligt respektive manligt. Resultatet visar att i böckerna så gestaltas pojkar respektive flickor på ett typiskt genussterotypa sätt. Som exempelvis att pojkarna var aktiva och aggressiva, medan flickor var vackra och omtänksamma. Men det fanns även vissa karaktärer som bröt emot den genussterotypa normen.

Nyckelord: *barnböcker, förskola, genus, genusmönster, genussterotypnormer*

Innehållsförteckning

Introduktion.....	1
Bakgrund.....	2
En historisk återblick av genus i barnböcker.....	2
Traditionella könsmonster.....	3
Syfte.....	7
Syfte och metod.....	7
Urval.....	9
Metoddiskussion.....	10
Resultat.....	10
Känner du Pippi Långstrump.....	10
Hur gestaltas pojkar respektive flickor.....	10
Hur framställs karaktärerna.....	11
Mamma Mu Städar.....	12
Hur gestaltas pojkar och flickor?.....	12
Hur framställs karaktärerna i boken.....	12
God natt Alfons Åberg.....	13
Hur gestaltas pojkar respektive flickor.....	13
Hur framställs karaktärerna?.....	13
Bockarna Bruse på badhuset.....	14
Hur gestaltas pojkar respektive flickor.....	14
Hur framställs karaktärerna i boken.....	14
Rävjakten.....	15
Hur gestaltas pojkar respektive flickor.....	15
Hur framställs karaktärerna.....	15
Nicke Nyfiken.....	15
Hur gestaltas pojkar och flickorna.....	16
Hur framställs karaktärerna.....	16
Lill-Zlatan och morbror raring.....	17
Hur gestaltas pojkar och flickorna.....	17
Hur gestaltas flickor/kvinnor:.....	17
Hur framställs karaktärerna.....	18
Diskussion.....	19
På vilka olika sätt gestaltas pojkar respektive flickor i böckerna?.....	19
De olika sätt på vilka flickor/kvinnor gestaltas i böckerna är:.....	21

På vilka olika sätt framställs pojkar respektive flickor i böckerna?.....	22
De olika sätt på vilka flickor/kvinnor framställs i böckerna är:.....	23
Slutsats.....	25
Fortsatt forskning.....	26
Referensförteckning.....	27
Barnlitteratur.....	30
Bilaga 1.....	31

Introduktion

Inledning

Som man med långt hår och stundtals bärande av nagellack, får jag ofta höra att killar inte kan ha långt hår och nagellack, för det är det bara tjejer som har. Detta har väckt mitt intresse om vart detta kan grunda sig på. Jackson och Gee (2005) menar att olika medier, samt barnböcker ger barn en förstärkt och en rubbad föreställning kring om hur flickor och pojkar ska vara i dagens samhälle. Davies (2003) menar att barn som föds in i vårt samhälle, blir medvetna i tidig ålder att mänskligheten är uppdelad i två könsroller och barnen måste välja rätt kön, och uppföra sig som från den norm som könet är. Barnet lär sig tänka kvinnligt och manligt redan i tidig ålder menar Davies (2003). Detta gör att de karaktärer som barnen möter i olika medier och barnböcker blir förebilder och barn vill enligt Davies (2003) vara starka som Hulken eller vackra som Barbie. De bilder som målas upp för hur flickor och pojkar ska vara blir tyvärr, så att pojkar ska vara stora, starka och farliga medan flickorna ska vara snälla, vackra och lugna (Blackmore & Centers, 2005). Att arbeta med genusproblematiken är ett viktigt arbete för mig som framtida förskollärare, då vi kan läsa i Läroplanen för förskolan att:

Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom på de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickor och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsroller och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller (Skolverket, 2016, s 5.)

Detta innebär att jag som arbetande på förskolan måste vara en god förebild och ha ett bra förhållningssätt för att upptäcka de olika genusmönstren samt prata om värderingar kring genus som man överför till barnen. Det är viktigt hur jag som pedagog granskar och använder mig av barnböckerna på förskolan, och göra som (Kåreland, 2005) ger exempel på i sin bok, att man som läsare byter ut de starka pojkarna emot pojkar i rosa och de svaga prinsessorna mot stora starka prinsessor. Kåreland (2005) menar också att de illustrationer av hur män och kvinnor framställs i barnböckerna blir den syn på hur pojkar och flickor ser på kön och genus. Eidevald (2009) skriver i sin avhandling att det finns studier som visar att vissa saker är manligt att göra och vissa saker är kvinnligt att göra. Det som dominerar mest på den manliga sidan är exempelvis idrott och att vara händig som exempelvis att snickra. Medan kvinnorna sysselsätter sig med pyssel och omvårdnadssituationer.

Jag fann detta intressant att undersöka barnböcker utifrån ett genusperspektiv, då barnböcker är något som förekommer på alla förskolor. Genom att analysera barnböcker så vill jag ta reda på vilka budskap böckerna sänder ut till barnen om vad som är pojkigt respektive flickigt. Problemet i uppsatsen handlar om hur genus kommer till uttryck i barnböcker.

Bakgrund

Här har jag skrivit om hur gestaltas i barnböcker genom historien, för att få en förståelse hur pojkar respektive flickor har framställs i barnböcker genom historien samt vad barnboken har använts till. Forskningen bygger på olika studier, när de har analyserat barnböcker utifrån ett genusperspektiv. Samt vad traditionella genusmönster är för något och hur de framställs i barnböcker. Jag redogöra vad tidigare forskning säger i detta kapitel. Forskningen bygger på olika studier, när de har analyserat barnböcker utifrån ett genusperspektiv.

En historisk återblick av genus i barnböcker

Den första barnboken i Sverige kom ut för över fyra hundra år sedan. Jungfruspegeln var namnet på boken, och den innehöll levnadsråd för unga kvinnor (Kjersén Edman, 2002).

Under 1700-talet, så växte det fram en ny sorts barnbok fram. Den var inriktad på hur barnen det vill säga pojkarna skulle utvecklas och skaffa sig nya kunskaper som de kunde ha nytta av när de blev män (Kåreland, 2001). Dessa böcker, var inriktade på äventyr och handlade om olika äventyr som sjörövare hade på havet eller om indianerna som bodde på prärien, och det var inte konstigt enligt Nettervik (2002) att böcker som *Robinson Cruse*, gjordes om från äventyrsroman till barnbok, eftersom den speglade hur en man skulle vara. Han var modig och handlingskraftig, detta blev enligt Nettervik (2002) en förebild för unga pojkar, för detta var något som man skulle sträva efter att vara när de en gång skulle bli män.

Sagor som denna blev en del av uppfostringslitteraturen enligt Kåreland (2001). Pojkar och flickor uppfostrades olika, då böckerna som var riktade till flickor handlade om hur de skulle förbereda sig för att bli mammor och ta hand om hemmet en gång i framtiden, medan pojkarnas böcker handlade om krig, äventyr och skulle bygga upp de manliga egenskaperna som pojkarna skulle ha nytta av i framtiden (Nettervik, 2002). Det skulle dröja ända till 1945 innan flickor fick ta plats i barnböckerna. Då Astrid Lindgren revolutionerade den svenska barnboken med *Pippi Långstrump*, som var en flicka som var stark, självständig, modig och som gav sig ut på spännande och farliga äventyr (Furuland & Orvig, 1986). Kåreland (2001) skriver att 1940-talet, så kom det böcker som skulle ändra synen på barnboken. Då både Tove Jansson kom ut med sin första bok om Muminrollet och Astrid Lindgren släppte sin första bok om Pippi Långstrump. Dessa två var enligt Kåreland (2001) två böcker som ändrade synen på hur flickor skulle vara. Både Pippi och Lilla My, från Muminrollet böckerna, blev två starka symboler för det jagstarka barnet, då både karaktärerna struntade i vad vuxna sa var förbjudet och gick sin egen väg. Dessa två blev enligt Kåreland (2001) två idoler att se upp till för både flickor och pojkar men framförallt för flickor.

Under 1960-talet, så fick barnböckerna feministisk kritik enligt Kåreland (2005) eftersom de traditionella könsrollerna fortfarande fanns kvar i barnlitteraturen. Kåreland (2005) menar att pek böckerna var uppdelade i två olika färger, beroende på om man var flicka eller pojke. Kåreland (2001) menar att den rosa boken var riktad till flickor och innehöll bilder på kläder och frukter, medan den blåa pek boken var menad för pojkar och innehöll bilar eller andra grabbiga saker. Kåreland (2005) menar att barn i väldigt ung ålder fick intressen, som var typiska för könet som de hade. Då pojkar skulle intressera sig för bilar medan flickor skulle bry sig mer om sitt utseende och hemmet (Kåreland,

2005). Barnlitteraturen var könsuppdelad och började enligt Kåreland (2005) att ifrågasättas av både förläggare och kritiker. Kåreland (2005) skriver att mansrollen i barnböckerna hamnade i fokus och man försökte få bort den traditionella bilden av hur män ska vara. Gunilla Bergström författaren till *Alfons Åbergs* porträtterade Alfons pappa som en mjukispappa klädd i förkläde. Det var viktigt med alla sorts förebilder, eftersom både pojkar och flickor hade fått en skev bild om hur pojkar och flickor skulle vara utifrån barnböckerna (Kåreland, 2005).

Nikolajeva (2017) menar att tidiga studier av barnböcker gjordes utifrån en beskrivning som man utgick ifrån verkligheten, om hur flickor och pojkar skulle vara. Nikolajeva (2017) påpekar att det blev genussteroetyper, vilket innebär att pojkar och flickor betar sig utifrån vad samhället har för normer och värderingar kring hur de ska vara. Vilket (Nikolajeva, 2017) menar att flickor ska vara snälla och duktiga medan pojkar ska vara busiga och äventyrliga.

Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006) har konstruerade varsitt schema för hur detta kunde se ut, eftersom kvinnligt och manligt bygger på motsatser till varandra. Dessa scheman presenterar jag i metodpresentationen

Davies (2003) menar att barn har olika förebilder i barnböckerna som påverkar hur flickor och pojkar vill vara. Flickorna vill gärna vara vacker som Barbie medan pojkarna vill vara starka som Hulken (Davies, 2003). Dessa förebilder ger barnen en tydlig och rubbad bild om hur pojkar och flickor bör vara enligt Davies, (2003). Alla de bilder som barnen matas med dagligen, får barnen en syn på hur de bör vara, pojkarna ska vara stora, starka och våldsamma medan flickorna ska vara vackra och lydiga (Nikolajeva, 2017). Det gäller att man blir uppmärksam på hur genus konstrueras och att man lär sig bemöta flickor och pojkar på samma sätt på detta sätt menar (Hedlin, 2010) att man kommer att kunna förändra det samhällets syn på hur pojkar och flickor bör vara. Mot bakgrund av ovanstående har jag valt att använda begreppet genus i det här arbetet därför är det viktigt att bli medveten om genus och hur genus konstrueras via barnböcker, desto mer kan man vara med och påverka de klassiska genussteroetyper som finns i barnböckerna och i dagens samhälle. Jag har studerat barnlitteratur utifrån genusnormer, för att den bild som barn får via barnlitteratur, är den bild många barn tror sig vara den rätta beroende på vilket kön de har. Vilket gör att pojkar och flickor tror att de ska se ut och vara på ett visst sätt beroende på hur de gestaltas och framställs i olika barnböcker.

Traditionella könsmönster

Elvin- Nowak och Thomson (2003) menar att småbarn lär sig vad som är kvinnligt respektive manligt genom att imitera sina föräldrar men även vad som förmedlas i barnböcker. Elvin-Nowak och Thomson (2003) påpekar att barnen lär sig redan i tidig ålder vad som är rätt och fel att göra beroende på om man är pojke eller flicka. De menar att barn som går i förskolan påverkas av de barnböcker som läses för barnen, och detta kan bli en orsak till hur barnen uppfattar sig själva och vilket kön de tillhör. Davies (2003) framhäver att kläder och frisyrier som visas på bilderna i barnböckerna är en stämpel på att visa på vilket kön man har. Davies (2003) skriver att flickor/kvinnor använder sig utav klänningar, kjolar och handväskor. Medan pojkar/män klär sig i byxor och tröjor. Han menar att beroende på vilket klädesplagg som man klär på sig, hänger ihop med vilket kön man tillhör. Davies (2003) menar att de traditionella könsrollerna skapas av samhället, då det inte finns något biologiskt i oss som gör

vilka kläder vi väljer att klä oss i. Gooden och Gooden (2001) hänvisar till sin studie om barnböcker, att kvinnorna som finns i barnböckerna har klassiska kvinnoroller, som mamma och mormor och sköter hushållssysslor medan männen i böckerna har klassiska mansroller som poliser och brandmän.

Barnboksforskarna Gooden och Gooden (2001) har analyserat 83 amerikanska barnböcker som gavs ut mellan 1995 till 1999. De analyserade 1465 bilder från böckerna och påpekar att kvinnorna som fanns i barnböckerna hade klassiska kvinnoroller, som exempelvis mamma och mormor. Medan männen i böckerna enligt Gooden och Gooden (2001) hade klassiska mansroller, så som poliser och brandmän. Men Gooden och Gooden, (2001) påpekar att i några av böckerna så bröts de traditionella könsrollerna, då flickorna var poliser och pojkarna tvättade och skötte andra hushållssysslor. Gooden och Gooden (2001) skriver att psykologer hävdar att könsstereotyper i barnböcker har skadliga effekter på barns uppfattning om kvinnors och mäns roller. Det målas upp olika beteenden för hur pojkar och flickor ska vara. genusstereotyper är ofta grunden för könsroller. Gooden och Gooden (2001) menar att det görs antaganden om olika egenskaper hos könen. Både hur man ska se ut, vilka fysiska förmågor man har, vilken attityd man bör ha, vilka intressen man ska ha om man är pojke eller flicka eller vilket yrke man ska arbeta med. Gooden och Gooden (2001) menar att när små barn utvecklar sin könsidentitet, så får de förutfattade meningar om deras könsidentitet när de läser bilderböcker. Där har vårdnadshavare, syskon, lärare och andra vuxna ett stort inflytande för vilken uppfattning småbarn får om de olika könsrollerna. Gooden och Gooden (2001) menar att barnböcker är ofta en källa för hur samhällets värden och normer framförs till barn.

Två andra barnboksforskare vid namn Jackson och Gee, började redan på femtiotalet att forska hur olika genusmönster framställs i barnlitteraturen. De har under mer än sextio år undersökt över hundra böcker som är skrivna för barn, de har uppmärksammat att beskrivningen om hur pojkar och flickor är skiljer sig åt. Jackson och Gee (2005) menar att i många av de olika barnböcker som de har analyserat, så beskrivs typiska könsstereotypa roller. Detta kunde man bland annat se genom att pojkar hade kort hår och flickor hade långt hår. Samt att flickorna i böckerna hade klänning och pojkarna bar byxor.

Kåreland (2005) menar att även fast det har skett en stor förändring i Sveriges samhälle, så har forskarna konstaterat att det inte hänt så mycket förändring i barnbokslitteraturen. Kåreland (2005) skriver att det är fortfarande vanligt att de typiska traditionella könsrollsmönster synliggörs i dagens barnböcker. Jackson och Gee (2005) menar att det är författarna och illustratörernas ansvar kring hur de utformar sina karaktärer i böckerna för att undvika det som just är typiskt pojkigt och flickigt. Davies (2003) menar att barn som är födda i vårt samhälle, blir medvetna i tidig ålder att mänskligheten är uppdelade i två könsroller och barnen måste välja rätt kön, och uppföra sig som från den norm som könet är. Barnen lär sig tänka kvinnligt och manligt redan i tidig ålder menar Davies (2003). Davies (2003) menar att bilder i barnböckerna, spelar en viktig roll för barnen. Då enligt Davies (2003) gör att många av bilderna i böckerna blir förebilder och barn vill gärna vara stark som Hulken eller vacker som Barbie. Davies (2003) menar att det blir en tydlig bild om hur pojkar och flickor ska

vara. Bilderna som målas upp hur flickor och pojkar ska vara blir att pojkarna ska vara stora, starka och farliga, medan flickornas ska vara snälla, vackra och lugna (Blackmore & Centers, 2005). Elvin-Nowak och Thomsson (2003) påvisar att de könsteoretiker ingen människa föds som en kvinna eller man, utan det är omgivningen, som tolkar om det är en pojke eller flicka som har kommit till världen. Barnet kommer då när det har blivit tolkat av omgivningen att få kläder, blir namngiven och får leksaker, som just borde passa detta barn (Elvin-Nowak & Thomsson, 2003). Elvin-Nowak och Thomsson (2003) menar att kön hänger ihop med "att göra". Och de menar att kön är huvudsakligen inte är ett substantiv utan ett verbform. Elvin-Nowak och Thomsson (2003) menar att på svenska finns endast kön som ett substantiv, vilket menas att det är antingen en snippa eller en snopp, som i sin tur speglar kvinnligt och manligt. Men om man enligt Elvin-Nowak och Thomsson (2003) tar engelskans adjektivform "genderized, så får man fram att man kan beskriva relationer, situationer eller positioner. Svenskan saknar även den engelska uttrycket "doing gender" som betyder att göra kön. Vilket (Elvin-Nowak & Thomsson 2003) menar att man kommer att analysera kön utifrån verbperspektivet och riktar in sig på just vad människan väljer att göra för aktiva handlingar. När man gör kön, så har man alltid kopplingar till var man lever, vilken ålder man är, vad ens omgivning tycker och tänker menar Elvin-Nowak och Thomsson (2003). Elvin-Nowak och Thomsson (2003) skriver att det finns inget som är kvinnligt och manligt från början, utan det skapas av olika slags produkter eller abstraktioner, vilket gör att beroende på hur länge en man eller kvinna har arbetat inom ett visst yrke, så kommer detta yrke att betraktas som kvinnligt eller manligt.

Kåreland (2005) menar att huvudpersonerna i de flesta barnböcker är pojkar. Rhedin refererad ur (Kåreland, 2005) menar att det saknas handlingskraftiga flickor i bilderböckerna. Hon menar att det är bokförlagen, som hellre vill ha böcker med pojkar i huvudrollen, då de säljer bättre. Kåreland (2005) menar att flickor som är huvudroll i barnböcker, väldigt sällan framställs som starka och aktiva. Detta gör enligt Kåreland(2005) att flickor inte hittar identifikationsobjekt i böcker som vänder sig just till flickor. Lena Kåreland, som är en barnboksforskare och professor har gjort en studie på fyra barnböcker, där de första två böckerna kom ut 1998 och de andra två böckerna kom ut några år efter. Böckerna heter *Malla handlar*, *Nämen Benny*, *Jamen Benny* och *Malla cyklar*. Böckerna blev Augustynomierade och fick stor uppståndelse i media och nådde många läsare.

I alla dessa böcker, så framställs huvudkaraktärerna som en flickgris respektive en pojkgris. Kåreland (2005) skriver att i *Malla handlar* så får vi följa huvudkaraktären *Malla* som är en flickgris klädd i en blå kjol med en rosett i håret. Vilket både (Grettve, 2008 och Nikolajeva,2000) menar när karaktärer i barnböcker avbildas som djur, så markeras ofta deras kön med hjälp av kläder och andra accessoarer. Ambjörnsson (2005) påpekar att i barnböcker så påvisas det ofta vilket karaktären har, beroende på vilka kläder samt färger figurerna har. *Malla* gestaltas som en söt flickgris, vilket (Baker-Sperry & Grauerholz, 2003) påvisar i deras studie att pojkar ofta gestaltas som stora och starka, medan flickorna illustreras som vackra och söta. Den lilla flickgrisen, får hjälpa sin mormor med flera sysslor, bland annat att handla. Det betraktas enligt Kåreland (2005) som en kvinnlig syssla att handla. Även Crabb och Marciano (2011) visar i sin studie kring barnböcker, att flickor/kvinnor är ofta de som städar, handlar och hjälper till i hemmet. När hon kommer till affären, så är det bara kvinnogestalter som är där och handlar. Detta menar Eidevald (2009) kan påvisa att vissa saker är manligt att göra och vissa

saker är mer kvinnligt att göra. Tomicic (2008) menar att barnböcker, har en stort inflytande på hur pojkar och flickor får värderingar kring omvärlden. Hon menar att både pojkar och flickor fortfarande illustreras på ett genussterotypa sätt. Kåreland (2005) skriver att flickgrisen börjar känna sig liten och övergiven, när hon är i affären och hon gestaltas som svag, när hon kämpar med de stora tunga matkassarna på väg hem från affären. Rhedin (2004) menar att barns syn på genus påverkar beroende på hur karaktärerna i böckerna gestaltas och framställs. Rhedin (2004) skriver vidare, att om barn som tittar i en barnbok utan att någon vuxen är med och läser för dem, utgår endast från vad som illustreras i boken. Kåreland (2005) skriver att när den lilla flickgrisen kommer hem, så blir hon ledsen och söker tröst hos sin mormor. Gooden och Gooden, (2001) hänvisar till sin studie om barnböcker, att kvinnor i barnböckerna ofta har klassiska kvinnoroller, som mammor eller mormödrar, som sköter de kvinnliga sysslorna i hemmet. Och gör saker som (Eidevald, 2009) tar upp i sin studie att de ägnar sig åt omvårdnads situationer. Kåreland (2005) berättar vidare i sin studie att flickgrisen får ett nytt uppdrag av sin mormor, och hon återvänder mot affären, men på väg till affären, så tappar hon bort sin portmonnä och återvänder gråtande hem till sin mormor igen. Kåreland (2005) berättar om den andra boken, som heter *Malla cyklar*, så får vi återigen följa den lilla flickgrisen ut på äventyr, som är styrda av olika uppdrag och förmaningar av mormodern, och hon släpps aldrig iväg på sitt eget bevåg utan det är alltid av hennes mormor.

I den tredje bok som (Kåreland ,2005) har gjort sin studie på, som heter *Nämen Benny*. Så får man följa en modig pojkgris, vid namnet Benny. Han har en städfanatiker till mamma och (Gooden & Gooden, 2001) hänvisar till sin studie, att kvinnor är de människor i böckerna, som ofta sköter hushållssysslorna, och (Kåreland, 2005) menar att det är en kvinnlig syssla att städa. Kåreland, (2005) skriver att pojkgrisen, framställs som att han har en stark vilja och blir förbannad när han blir tillrättavisad av sin mamma. Han framställs, som modig och han ger sig ut på äventyr efter att han har bråkat med sin mamma (Kåreland, 2005). När Benny är ute på äventyr, så springer det förbi en man som gestaltas som en hund, som är klädd i typiska manliga kläder enligt (Davies, 2003) såsom slips och dokumentportfölj. Kåreland (2005) skriver vidare att pojkgrisen, råkar komma in på en arg gubbes tomt, och denna gubbe hotar även att göra illa Benny om han inte går därifrån. Benny springer rädd därifrån, men kommer på att han har glömt sitt gosedjur där och modig som han är så återvänder han (Kåreland, 2005). Baker-Sperry och Grauerholz (2003) menar när man gestaltar och framställer pojkar i böcker, så görs det ofta med att det är starka och modiga medan flickor ofta gestaltas och framställs som vackra och snälla. I den fjärde boken i (Kåreland, 2005) studie, så rymmer grispojken hemifrån ännu en gång och stöter på tuffa grispojkar som enligt Davies (2003) har typiska manliga kläder på sig, såsom fotbollsskor och kortbyxor. Det uppstår tumult mellan Benny och de tuffa grispojken, men han räddas av, den manliga hunden som beskrevs i förra boken. Kåreland (2005) menar att det finns två skillnader, mellan *Malla* böckerna och *Benny* Böckerna, som man kan studera utifrån ett genusperspektiv. Pojkgrisen gör revolt och rymmer hemifrån, han visar att han är både oberoende och självständig (Kåreland, 2005). Men om man tittar i de böcker som handlar om flickgrisen, så menar

Kåreland (2005) att det är hennes mormor, som ger henne olika uppdrag och exempelvis skickar henne till affären. Och (Kåreland, 2005) menar på så sätt så har mormodern hela tiden ett överseende, om vad hon gör eller ska göra. När Malla ramlar omkull med cykel, eller kommer hem gråtandes från affären så är mormodern genast där och ger henne tröst. Kåreland (2005) menar att när hon har gjort studien om den modiga pojkgrisen Benny, så märker inte hans mamma att han är ute på äventyr, och det finns ingen mamma eller mormor som tröstar honom, när han är ledsen. Kåreland (2005) menar detta kan vara detsamma som hur förskolepersonalen bemöter flickor och pojkar. Då Kåreland, (2005) menar att pojkar får vara mer vilda och får större tillit till sin egen förmåga än vad flickor får.

Syfte

Syftet med denna studie har varit att undersöka om det har förändrats hur traditionella genusmönster förekommer i sju olika barnböcker från 1940-talet fram tills 2012. För barn i åldrarna 1-6 år.

Syfte och metod

Metod

Jag valde att använda mig av en kvalitativ text- och bildanalys. Kåreland (2003) menar att en bilderbok är uppbyggd på bokens budskap och utgör en samverkan mellan texten och bilden. Min studie behandlade därför både text- och bildanalys. Den kvalitativa textanalysen kommer från hermeneutiken. Hermeneutiken handlar om att förstå, tolka, läsa och skapa en förklaring genom att antingen fokusera på textförfattaren avsikt med texten eller den som läser textens tolkning av den (Widén,2009). Jag läste sedan barnböckerna och tittat på illustrationerna för att titta på om karaktärerna i barnböckerna har några drag av typiska kvinnliga eller manliga egenskaper. Eller om det framgick typiska egenskaper i texten som framhävde karaktären på ett kvinnligt eller ett manligt sätt att vara. Nikolajeva (2017) har gjort studier av barnböcker där man beskriver den typiska könsrollen, som pojkar och flickor sätts in i, med detta menar Nikolajeva (2017) att man utgår från verkligheten om hur pojkar och flickor ska vara. Nikolajeva (2017) påpekar att det blir genussteroetyper vilket innebär att kvinnor och män betar sig som de förväntas att göra utifrån de normer som samhället har på pojkar och flickor.

Det vill säga flickor ska vara snälla och duktiga medan pojkarna ska vara busiga och äventyrliga (Nikolajeva, 2017). Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006) har konstruerat varsitt scheman för hur detta kunde se ut, eftersom kvinnligt och manligt bygger på motsatser till varandra. Dessa scheman var till hjälp när jag har gjorde min analys av barnböckerna, för att hitta olika slags mönster som framställde genussteroetyper. Jag valde dessa två scheman, för att de kompletterade varandra. Då det finns egenskaper för kvinnor och män i Nikolajevas schema, som inte finns i Wahlströms schema, och

det finns egenskaper i Wahlströms schema som inte finns i Nikolajevas schema, de kompletterar varandra och ger en större överblick om olika saker som är manligt respektive kvinnligt.

Män/pojkar

Starka

Våldsamma

Känslokalla, hårda

Aggressiva

Tävlande

Rovgiriga

Skyddande

Självständiga

Aktiva

Analyserande

Tänker kvantitativt

Rationella

Kvinnor/flickor

Vackra

Aggressionshämmande

Emotionella, milda

Lydiga

Självuppoftande

Omtänksamma, omsorgsfulla

Sårbara

Beroende

Passiva

Syntetiserande

Tänker kvalitativt

intuitiva

Nikolajeva (2017, s 193)

Pojkar/män

Självständighet

Tillfredsställa egna behov

Stark jag utveckling

Aktivitet

Oberoende

Avstånd

Grovmotorik

Språk för konkreta sig

Rättigheter

Rationalitet

Autonomi

Överordning

Flickor/Kvinnor

Relationer

Hjälpsamhet

Empati

Passivitet

Beroende

Närhet

Finmotorik

Språk för känslor

Anpassning

Känslor

Samarbete

Underordning

Wahlström (2006, s 138).

Jag läste en bok i taget och med hjälp av de två scheman, så gjorde jag först en text analys och utgick ifrån hur de olika karaktärerna framställdes i texten. Jag tittade sedan på bilderna i boken och med stöd av de två scheman, så tittade jag hur de olika karaktärerna gestaltades på bilderna. Jag skrev sedan ner på de olika sätt som karaktärerna framställdes respektive gestaltades och fick då ut flera egenskaper som var just kvinnliga eller manliga.

Urval

Jag har valt att analysera barnböcker från sju olika decennium för att få en variation på böcker, som fortfarande läses av barn. Jag frågade en bibliotekarie på Sollentuna bibliotek, om de mest utlånade barnböcker under 2016. Jag fick en lista med 50 böcker (se bilaga 1). Dessa böcker riktar in sig på barn mellan 1-6 år. Av dessa 50 barnböcker, så kollade jag upp när böckerna gick i tryck för första gången, sedan så valde jag ut 7 böcker från sju olika decennium. Den första boken, är skriven under 1940- talet och den sista 2012 Urvalet till att jag frågade om barnböcker på Sollentuna bibliotek är att de har en nära koppling till förskolans verksamhet runt om i Sollentuna.

Jag har valt ut en bok från varje decennium, dock så fanns det ingen bok som var skriven på 50-talet. Så jag har valt att analysera 2 st böcker från 2000-talet. Jag har tagit reda på när böckerna trycktes första gången för att få fram böcker för de olika decennium. Jag har valt att inte ta samma författare till någon av böckerna, då jag ville ha variation. Det årtal som står inom parentes är det årtal, då boken för första gången trycktes. Här är det utvalda barnböckerna:

Bergström, G (1972) Godnatt Alfons Åberg

Lindgren, A (1947) Känner du pippi Långstrump

Lindenbaum, P. (2006) Lill-Zlatan och morbror Raring

Nordqvist, S. (1986) Rävjakten

Rorvik, B, F (2012) Bockarna Bruse på badhuset

Rey, H (1967) Nicke Nyfiken

Wieslander, Jujja (1997) Mamma Mu städar

Metoddiskussion

Med hjälp av Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006) scheman, så har jag gjort egna värderingar när karaktärerna enbart gestaltas, utan någon text som framhäver någon egenskap. Det är min egen värdering kring bilderna i böckerna när de olika karaktärerna gestaltas. Även fast Nikolajeva (2017) påpekar att det är en kvinnlig egenskap att vara vacker, så kan både män och kvinnor vara vackra. Alla bilderna som gestaltas har jag lagt min egen värdering i kring hur personen gestaltas och tagit hjälp av deras scheman, såvida det inte har framgått att texten också berättar något om karaktären.

Resultat

Här nedan presenterar jag de 7 barnböckerna. Jag kommer först att berätta kort vad boken handlar om. Sedan har jag analyserat böckerna utifrån de valda frågorna som jag hade, sen har jag kopplat ihop min analys med tidigare forskning samt olika teorier som forskare har tagit fram. Jag har utgått från Nikolajeva (2017) och Wahlströms (2006) scheman.

Känner du Pippi Långstrump

Boken börjar med att Tommy och Annika spelar krocket i sin trädgård. De önskar att de hade en lekkamrat. Granne med Tommy och Annika så ligger huset Villa Villerkulla, det står helt tomt och de önskar att någon borde flytta in där, någon som hade barn. En dag så flyttar Pippi Långstrump in i huset. Hon går igenom trädgården bärande på sin häst. Hon ska bo där alldeles ensam, då hon inte har någon mamma eller pappa. Det passar Pippi perfekt, för då finns det ingen som kan säga till henne vad hon ska göra, utan hon gör precis som hon vill hela tiden. (Lindgren, 1947)

Hur gestaltas pojkar respektive flickor

Flickor/kvinnor gestaltas som vackra i boken då man exempelvis kan läsa och se en bild att "En vacker liten cirkusflicka kommer inridande på en häst" (Lindgren, 1947, s 18) . Cirkusflickan, står på en hästrygg, klädd i en grön trika, med en blå ballerinakjol utanpå. Hon bär blommor i sitt hår och har gula klackskor. Man kan även se Annika i (Lindgren, 1947 s, 23) då hon är bjuden på kalas hos Pippi, där hon är klädd i en klänning och har en rosett knuten i håret. Klänningen Annika bär, är en blårandig likt den rosett som sitter i hennes blonda page klippta hår. Hon har blåa sandaler på fötterna, och håller i sin klänning. Vacker är en egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema för en egenskap som är kvinnlig. Pippi Långstrump gestaltas som stark i (Lindgren, 1947 s 2) då hon kommer bärande på sin häst Lilla Gubben. Stark är en egenskap från den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017). Hon visar även att hon är bra på grovmotorik, då hon i (Lindgren, 1947 s, 7) hugger ved. På sidan i (Lindgren, 1947 s, 10) går hon på lina och på (s, 19) så leker hon inte nudda golv. Grovmotorik är en egenskap från den manliga sidan av schemat enligt Wahlström (2006). Bredvid den aggressiva

cirkusdirektören, i (Lindgren, 1947 s 16-17) så står det en vacker flicka, som är lindansös. Hon är klädd i ett grönt hårband i hennes blonda, page klippta hår. Hon har en vit klänning på sig och röda ballerina skor. Hon har även ett hjärtformat halsband kring sin hals. Hon gestaltas som passiv, då hon bara står bredvid cirkusdirektören. Passivitet är något som är från den kvinnliga sidan av schemat enligt både Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006).

Pojkar/män gestaltas bland annat som Starke Adolf i (Lindgren, 1947 s, 19) som världens starkaste man, stark är en egenskap som (Nikolajeva, 2017) sätter in på den manliga sidan av egenskaper. Starke Adolf i (Lindgren, 1947 s,19) har ett linne på sig, för att framhäva sina muskler. Han har en kortklippt frisyr och har leopardfärgade shorts. Den manliga cirkusdirektören som är illustrerad i (Lindgren, 1947 s 16-17) är väldigt aggressiv. Aggressivitet är något som (Nikolajeva, 2017) påvisar är en manlig egenskap. Cirkusdirektören, är klädd i en hög svart hatt, kostym, med en grön väst under, blå fluga, svartrandiga byxor med svarta skor. Han håller sina nävar hårt knutna medan hans ansiktes uttryck visar på att han skriker och ser arg ut. Han skriker åt Pippi, som har tagit sig upp på linan ovanför. Tommy gestaltas som stark, då han i (Lindgren, 1947 s, 19) hänger i en hylla, när de inte leker nudda golv. Han är klädd i en röd sjömanskostym och har kortklippt hår. Han visar även att han är bra på grovmotorik. Att vara stark och använda sig utav grovmotorik är två egenskaper från den manliga sidan av schemat enligt Wahlström (2006) och Nikolajeva (2017). I Lindgren, (1947 s, 20) så får man se två tjuvar ta sig i genom ett fönster på Pippi Långstrumps hus. De är klädda i kostym respektive tröja och båda har byxor och gubbkeps. De visar egenskapen grovmotorik, när de tar sig in genom fönstret vilket (Wahlström, 2006) är en manlig egenskap. De visar även att de är känslökalla, då de bryter sig in hos någon. Känslökall, är en manlig egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema.

Hur framställs karaktärerna

Pippi framställs som jätte stark, då vi kan läsa i boken "En liten liten flicka, kommer och bär en stor levande häst" (Lindgren, 1947 s 2) och "Hon är rysligt stark, så det finns ingen polis, som är så stark som hon " (Lindgren, 1947, s 8). Att vara stark är en manlig egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema. "Hon ska bo där alldeles ensam" (Lindgren, 1947, s 9) Att vara självständig är en manlig egenskap från (Wahlström, 2006) schema. " Kan ni inte äta frukost hos mig" (Lindgren, 1947 s 9) Att skapa relationer är en kvinnlig egenskap enligt Wahlström (2006). "Här går hon på lina. För Pippi kan allting" (Lindgren, 1947 s 17) Pippi är både aktiv och visar att hon har ett stort självförtroende vilket (Wahlström, 2006 och Nikolajeva 2017) tillskriver som två manliga egenskaper. "Cirkusdirektören blir ond" (Lindgren, 1947, s 17) Att vara aggressiv är en manlig egenskap.

"En vacker cirkusflicka kommer inridande på en häst. Tänk att hon kan stå på hästen! Men det kan minsann Pippi också. Och tar ett skutt opp på hästryggen" (Lindgren, 1947 s 18). Att vara vacker är en egenskap från den kvinnliga sidan av schemat enligt Nikolajeva (2017) och Pippi visar ännu en gång tecken på aktivitet vilket både Wahlström (2006) och Nikolajeva (2017) skriver som en manlig egenskap. Pippi tillskrivs också att hon är grovmotorisk då hon skuttar upp på hästryggen vilket är en

manlig egenskap enligt Wahlström, (2006). "Världens starkaste karl uppträder på cirkusen. Starke Adolf heter han" (Lindgren, 1947 s 18) Att vara stark är en manlig egenskap enligt Nikolajeva (2017). "En mörk natt kommer det två otäcka tjuvar in till Pippi. De vill ta alla Pippis guldpengar" (Lindgren, 1947, s 20) Dessa tjuvar är både känslökalla, rovgiriga, och tycker att det är deras rätt att ta Pippis guldpengar för att tillfredsställa egna behov vilket är fyra stycken manliga egenskaper från (Wahlström ,2006) och Nikolajeva, 2017) scheman.

Mamma Mu Städar

Den handlar om Mamma Mu, en ko som städar. På besök har hon Kråkan, som inte är så behjälplig när det gäller att städa.

Hur gestaltas pojkar och flickor?

Flickor/kvinnor gestaltas: I Wieslander (1997, s 1), så får man se Mamma Mu, som sitter på huk ute i en kohage och plockar vitsippor. Hon har guldbruna ögon, och långa ögonfransar. Hon gestaltas med två egenskaper från den kvinnliga sidan av schemat. Då hon både illustreras som vacker och så plockar hon vitsippor vilket är finmotorik och det menar Wahlström (2006) och Nikolajeva (2017) är två kvinnliga egenskaper.

Pojkar/män gestaltas: Kråkan gestaltas som en svart/grå målad Kråka. I Wieslander (1997 s, 6) så får man se att Kråkan är väldigt aktiv, då han städar sitt hem väldigt snabbt. Han flyger och far och bär diverse olika föremål i näbben för att lägga allt på en hög. Aktivitet är en manlig egenskap från (Nikolajeva,2017) schema. I Wieslander (1997s, 11) så får man se när Kråkan släpar fram den stora tunga fläkten för att blåsa ut hela ladugården på skräp. Kråkan visar mer av sin aktivitet i boken, då han bland annat spraymålar om hela ladugården med vit kalkfärg i (Wieslander, 1997 s,17). Aktivitet, styrka, självständighet och stark jag utveckling är fyra egenskaper som Kråkan visar tecken på som är egenskaper från både Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006) scheman för vad som är manligt.

Hur framställs karaktärerna i boken

"Hon plockade några vitsippor och gick in i ladugården och satte dem i ett glas" (Wieslander, 2000,s 1) Mamma Mu visar tecken på finmotorik, då hon plockar blommorna, vilket är en kvinnlig egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema. " Kråkan flög runt i kråkboet i full fart, och plockade upp saker och la dem i en hög mitt på golvet" (Wieslander, 1997 s 6) Han framställs som väldigt aktiv och det är enligt Nikolajeva (2017) en manlig egenskap. "Hej, Kråkan kommer du sa Mamma Mu och Blev glad" (Wieslander, 1997 s 8) Mamma Mu blir glad för att Kråkan kommer på besök och att visa känslor är en egenskap från den kvinnliga sidan av (Wahlström, 2006) schema.

"Jag kan städa vart som helst på 5 minuter" säger Kråkan (Wieslander, 1997, s 9). Han påstår sig kunna städa hela ladugården på fem sekunder och släcker lampan i (Wieslander, 1997 s, 10). "Men Mu, Kråkan, vad gjorde du? Släkte ljuset förstås, det är det snabbaste sättet som finns att städa" (Wieslander, 1997, s 9). "Ser du något skräp nu, då? Jag ser ju ingenting. Smart, smart, så smart är jag" (Wieslander, 1997, s 10) Säger Kråkan. Kråkan framställs som väldigt självgod och berömmar sig själv för sin snabba städning. Detta är två egenskaper från manliga sidan av schemat (Wahlström, 2006).

Mamma Mu, tänder sedan lampan och påpekar att allt skräp är kvar. Då kommer Kråkan på den briljanta idén att ta den stora fläkten och blåsa ut allt skräp från ladugården. "Men mu Kråkan, allt hö blåser ju ut. Ja, inte gör det mig något säger Kråkan" (Wieslander, 1997 s 13) Kråkan struntar i om allt hö blåser ut och tillfredsställer sitt egna behov av att få ladugården städad. Att tillfredsställa egna behov är något som är manligt enligt Wahlström, (2006). "Men Mu Kråkan, titta på ladugårdsbacken, hönsen blev jätte rädda" (Wieslander, 1997 s 14). Mamma Mu, tycker synd om hönorna. Att vara omtänksam är en kvinnlig egenskap enligt Nikolajeva (2017). "Han var så glad att han slog kullerbyttor när han sprang" (Wieslander, 1997 s15) Att göra kullerbyttor är grovmotoriskt och är en manlig egenskap enligt Wahlström, 2006).

God natt Alfons Åberg

Boken handlar om den busiga Alfons, som inte vill sova. Han gör en massa bus och sysselsätter sin pappa med en massa saker bara för att hålla sig vaken.

Hur gestaltas pojkar respektive flickor

Pojkar/män gestaltas på följande sätt: Alfons gestaltas med kortklippt hår klädd i pyjamas. I Bergström (2006, s 9), så får man se tecken på Alfons aktivitet, då han står upp i sin säng och med vilja tömmer ut sitt glas med vatten över sängkläderna. Aktivitet är något som (Nikolajeva, 2017) tillskriver den manliga sidan av schemat. I Bergström (2006 s,8) kan man se Alfons pappa, komma klädd i bruna byxor och tröja, med gröna tofflor och så har han på sig ett rosablommigt förkläde, bärandes på en bricka som det står ett glas vatten på. Han visar tecken på omtänksamhet och hjälpsamhet. Vilket enligt Wahlström (2006) är två egenskaper från den kvinnliga delen av schemat. I Bergström, (2006 s, 4) Kan man se när Alfons pappa sitter och håller om Alfons medan han sitter i sängen och får en saga läst för sig. Nikolajeva (2017) menar att vara omtänksam, omsorgsfull närhet och vårda relationer är fyra egenskaper från den kvinnliga sidan av schemat. I Bergström (2006, s 4) i boken, så ser man Alfons och hans pappa sittandes på hans säng medan de läser en saga, runt om i rummet så ligger det ett flertal leksaker utspridda, så som en slangbello, en fotboll, en lastbil med småsten på flaket. Dessa saker visar också att Alfons är aktiv, vilket är en manlig egenskap från de bägge scheman.

Man får se Alfons pappa på flera sidor i boken, då han hämtar saker till Alfons.

På golvet på i (Bergström, 2006 s 1) så finns det en bil med släpkärra, småspik, skruvmejsel och en tång liggandes på golvet. Sakerna på golvet visar att han leker aktiva leker, vilket passar in på Nikolajeva (2017) och Wahlströms (2006) sida av schemat för vad som är en manlig egenskap. På sidan 13, så ser man på bilden hur pappan lyser med en ficklampa i garderoben för att visa att det inte finns något lejon i garderoben, på golvet i garderoben så ser man ett tennisskåp, en hammare och småspik.

Flickor/kvinnor gestaltas på följande sätt: Det finns inga kvinnor i denna bok.

Hur framställs karaktärerna?

"Ikväll är han busig, för han vill inte sova" (Bergström, 2006, s 1). Alfons framställs som busig och aktiv, vilket är två egenskaper från Nikolajeva (2017) schema. Alfons vill inte sova och säger "Snälla

pappa, läs en saga först” (Bergström, 2006 s 4) Att vilja tillfredsställa sina egna behov är en manlig egenskap. På nästan varje sida i boken, så tillkallar Alfons sin pappa av olika anledningar bland annat så säger han ”Pappa! Ropar han. Jag är törstig. Pappa kommer snart. Han bär på en bricka med ett stort glas med vatten” (Bergström, 2006, s 10). Pappan visar att han är omtänksam och omsorgsfull vilket är två egenskaper från den kvinnliga sidan av schemat enligt Nikolajeva (2017). Alfons ber sin pappa komma och titta om det finns ett lejon i garderoben. ”Pappa kommer, pappa tittar. Pappa hittar inga lejon” (Bergström, 2006, s 16) Att vara skyddande tillskrivs som en manlig egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema.

Bockarna Bruse på badhuset

Bockarna Bruse ska till fäbodvallen för att äta sig feta, på väg till fäbodvallen så ser de en ny skylt, en skylt som visar att det är 200 meter till badhuset.

Hur gestaltas pojkar respektive flickor

Pojkar/män. I Rorvik (2012, s 1) så ser man de tre bockarna Bruse, alla tre har bockskägg och de bär på varsin ryggsäck. I Rorvik (2012 s, 16, 17 och 18) så gestaltas Trollet som svartmålat, med ett gult och ett rött öga, med en pinne som näsa. Den förstör för de andra gästerna på badhuset, då han bland annat tar sönder andra badgästers badboll. Han är både aggressiv och våldsam vilket Nikolajeva (2017) tillskriver som manliga egenskaper. I Rorvik (2012 s, 19) så får man se hur Trollet tränger sig i kön upp till rutschkanan och trots att den Rosa haren sliter honom i svansen för att påpeka att han måste flytta på sig så står han kvar och flinar sitt elaka leende. Han är både känslökall och tillfredsställer sina egna behov vilket Nikolajeva (2017) menar är två manliga egenskaper.

Resterande av de manliga karaktärerna gestaltas med kepsar, hattar och badbyxor.

Flickor/kvinnor gestaltas på följande sätt: den rosa haren, som förekommer på ett flertal bilder i boken bland annat i (Rorvik, 2012 s 11) så gestaltas de med stora blåa ögon, med långa ögonfransar, och enligt Nikolajeva (2017) så är vacker en kvinnlig egenskap. Resten av de kvinnliga karaktärerna gestaltas med kjolar, rosetter i håret, sminkade och framställs som vackra och söta.

Hur framställs karaktärerna i boken

”Haren tog med dom till ett rum med kvarglömnda badkläder. Och höll upp ett par badbyxor. Vad tycker ni om dom här? Log hon. Välj vad ni vill från den här lådan (Rorvik, 2012, s 11) Att vara omtänksam är en egenskap som är kvinnlig från (Nikolajeva, 2017) schema. ”Äntligen var bockarna Bruse klara för ett dopp. Först ville dom pröva rutschkanan” (Rorvik, 2012) Aktivitet, är en egenskap från både (Nikolajeva, 2017 och Wahlström, 2006) schema. ”Du måste betala! Du måste duscha! Inte utan badkläder! Nej, Nej Nej! Dörren till simhallen for upp och där stod trollet” (Rorvik 2012, s 14). Att tillfredsställa sina egna behov och vara hård är två egenskaper från den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017) schema. ”Ur vägen! Skrek Trollet” (Rorvik, 2012, s 17). Att vara våldsam, rovgirig aktiv och tillfredsställa sina egna behov är fyra egenskaper från (Nikolajeva, 2017) schema. ”Trollet ville slåss” (Rorvik, 2012, s 28) Våldsam och aggressivitet är två manliga egenskaper enligt Nikolajeva, (2017).

”Bockarna Bruse räddade oss hojtade hararna” (Rorvik, 2012, s 34) På bilden på samma sida så får man se Bockarna och alla andra djuren dansa och djuren är avbildade med rosetter i håret, hattar, kepsar, badbyxor och baddräkter. Bockarna Bruse, framställs som starka, skyddande och aktiva vilket är egenskaper från den manliga sidan av Nikolajeva (2017) och Wahlströms (2006) scheman.

Rävjakten

Pettson bor med sin katt Findus och hönorna i ett hus ute på landet.

Hur gestaltas pojkar respektive flickor

Pojkar/män gestaltas på följande sätt: I Nordqvist (1986, s 2) så får man se Pettson som står och hugger ved klädd i Byxor, en skjorta, väst och en hög hatt. På Hatten sitter Findus klädd i en grön randig byxdress med en liten grön hatt på sitt huvudet. Han tittar på Gustavsson som ser väldigt arg ut. Gustavsson håller sin hund i koppel och även den ser väldigt aggressiv ut. Gustavsson har ett gevär på sin axel och är klädd i en väst, stövlar och en skjorta. Aggressivitet är enligt Nikolajeva (2017) en egenskap från den manliga sidan av schemat. På alla bilderna i boken, så är Findus väldigt aktiv. Han gör olika saker, från att spela krocket, klättra runt och rota i lådor i snickarboden, åker linbana samt står på händer. Både aktivitet och grovmotorik är två stycken egenskaper som passar in på både (Wahlström, 2006 och Nikolajeva, 2017) scheman för saker som är manliga att utföra.

Hur framställs karaktärerna

Pettson står och hugger ved då grannen Gustavsson kommer på besök en dag och påstår att räven har varit hos honom och ätit hönor. ”Nästa gång jag får syn på honom, så skjuter jag honom” (Nordqvist, 1986 s 2). Gustavsson visar både i ord och bild att han är aggressiv. Han visar tecken på både aggressivitet och våldsamhet, då han tänker skjuta räven om han får tag på den vilket enligt Nikolajeva (2017) är två manliga egenskaper. Han tycker även att han har en rättighet att skjuta räven för att den har varit och ätit hans hönor vilket enligt Wahlström (2006) är en egenskap på den manliga sidan av schemat.

På (s,3) så pratar Pettson och Findus om att det skulle vara synd att skjuta räven och Findus säger ”Rävar ska man inte skjuta, de ska man lura” (Nordqvist, 1986 s 3). Han är både omtänksam och visar empati för räven, vilket är två egenskaper från Wahlström (2006) och Nikolajeva (2017) sida av det kvinnliga schemat. ” Och så började de klistra på fjädrar på ballongen. Han gjorde en näbb och en röd kam och stjärtfjädrar” (Nordqvist, 1986 s 6) Finmotorik är en kvinnlig egenskap enligt Wahlström (2006). ” Han kommer att få hjärtslag om vi sätter igång fyrverkeriet. Jag bryr mig inte om att tända på stubinen” (Nordqvist, 1986 s 17) Pettson tillskrivs att han är omtänksam och visar empati för räven vilket är två egenskaper från både (Nikolajeva 2017 och Wahlströms 2006) kvinnliga sida av schemat.

Nicke Nyfiken

Hur gestaltas pojkar och flickorna

Pojkar/män gestaltas på följande sätt: Nicke gestaltas som en brun liten apa. Mannen med den gula hatten, gestaltas i gula byxor, gul skjorta och en gul hatt med ett gevär på axeln. I (Rey, 1967 s, 7) så får man se när mannen med den gula hatten, sitter i en båt tillsammans med en matros som ror båten.

Mannen i den gula hatten har tillfångatagit Nicke som sitter i en säck. Att vara känslökall och tillfredsställa sina egna behov är två manliga egenskaper från (Nikolajeva, 2017) schema. I Rey (1967 s,15) så får man se när de går i land. Bakom Mannen i den gula hatten, så går det en matros, med mycket packning. Han har en säck med någonting i på huvudet, en väska under varje arm samt en låda i sin högra hand och ett tält i sin vänstra hand. Han visar tecken på styrka vilket (Nikolajeva, 2017) är en manlig egenskap. På land står kaptenen klädd i sjömanskostym och säger hejdå till Nicke och Mannen i den gula hatten. Brandmännen är klädda i brandmansuniformer och stormar in i huset i (Rey, 1967 s, 23). Brandchefen som står längst fram ser väldigt arg ut och det ser ut som om han skriker på Nicke. Aggressivitet är en manlig egenskap enligt Nikolajeva (2017). På samma sida, så kan man se brandmännen, som springer efter Nicke, de är fullt aktivitet och en stol välts, och ett skrivbord välts när de försöker fånga Nicke. Aktivitet är en manlig egenskap menar Nikolajeva (2017). I Ray (1967 s 24) så har brandchefen ett stadigt tag om Nickes arm, han ser väldigt förbannad ut och pekar mot fängelset. Aggressivitet och våldsamt är två egenskaper som tillskrivs till den manliga sida av schemat enligt Nikolajeva (2017). I Ray (1967 s,26) så får man se när Nicke har rymt från fängelset och balanserar på telefonledningarna. Han visar tecken på grovmotorik samt att han är väldigt aktiv, vilket är två manliga egenskaper från (Nikolajeva, 2017) schema.

Flickor/kvinnor gestaltas på följande sätt:

I Ray (1967 s, 28) så får man se en flicka som köper ballonger av en manlig ballongförsäljare som är klädd i en svartkostym och svart hatt. Hon är klädd i en rödprickig klänning och har en röd rosett i sitt blonda hår. Hon gestaltas som vacker vilket (Nikolajeva, 2017) är en kvinnlig egenskap.

Övriga kvinnor gestaltas i (Ray, 1967 s, 32) när de utför omsorgsfulla saker, som hänger tvätt och tar hand om barn, vilket enligt Nikolajeva (2017) är kvinnliga egenskaper.

Hur framställs karaktärerna

”Det här är Nicke. Han var rysligt nyfiken” (Rey, 1967, s 1) Att vara aktiv är en manlig egenskap enligt Nikolajeva, (2017).

. Mannen med den gula hatten är i Afrika och är ute i djungeln, då han får se Nicke svinga sig i lianer ”En sån söt apa, honom vill jag ta med mig hem” (Rey, 1967, s 2). Att vara känslökall och rovgirig är två egenskaper som tillskrivs till den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017) sida av schemat. ”Uppe på däck fick Nicke syn på några fiskmåsar. De flög omkring. Han måste helt enkelt själv försöka flyga” (Rey, 1967, s 10) aktivitet och grovmotorik är två manliga egenskaper på (Nikolajeva, 2017) schema. ”De öppnade dörren. Ingen eldsvåda! Bara en klåfingrig apa. Ta fast honom. Tag fast honom skrek de” (Rey, 1967, s 23) Aggressivitet och aktivitet är två manliga egenskaper från (Nikolajeva, 2017) schema. ”Han rusade genom hela byggnaden och ut på taket. Han promenerade på telefontrådarna” (Rey, 1967 s 27) Grovmotorik och aktivitet är två egenskaper från den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017) schema. ”En liten flicka, köpte en ballong till sin bror” (Rey, 1967, s 28). Omtänksamhet är en kvinnlig egenskap från (Nikolajeva, 2017) schema. ”Hela ballongknippet set sig och for till våders. Med ballongerna flög Nicke” (Rey, 1967, s 29). Aktivitet är något både (Wahlström 2006 och Nikolajeva, 2017) tillskriver som manlig egenskap.

Lill-Zlatan och morbror raring

Lill-Zlatan är hemma hos mormor medan hennes föräldrar är på Mallis.

Hur gestaltas pojkar och flickorna

Hur gestaltas pojkar/män: I Lindenbaum (2006 s, 3) kan man se Morbror Tommy klädd i en lila skjorta, med rosa blommor på och ring i örat. På ryggen kramas han av Lill-Zlatan. Närhet och relationer är två egenskaper från den kvinnliga sidan av (Wahlström, 2006) schema. Det framgår även på flera bilder att de har en bra relation. I Lindenbaum (2006 s, 7) så kan man se att Morbror Tommy stå och diska och han har just hjälpt sin vän Steve med att klippa sitt hår. Hjälpsamhet är enligt Wahlström, 2006) en kvinnlig egenskap. I Lindenbaum (2006 s, 12) kan man se när de är på bio och Morbror Tommy, sitter och gråter, att visa känslor är en kvinnlig egenskap enligt Wahlström, 2006). I Lindenbaum (2006 s 27) kan man se Steve, han är illustrerad i bege tröja och byxor han spelar fotboll med Lill-Zlatan. Aktivitet och grovmotorik är två egenskaper som tillskrivs den manliga delen av (Nikolajeva, 2017) schema. Man kan även visa prov på Steves grovmotorik, då de är på badhuset I (Lindenbaum, 2006 s, 21) och han går några volter från trampolinen. I Lindenbaum (2006 s, 2) kan man se Lill-Zlatans tre andra morbröder, som sitter vid ett matbord med armarna i kors. De är kortklippta och bär alla tre skjorta och slips. De väntar på middagen och är inte hjälpsamma utan de är där för att få mat i magen. Att tillfredsställa sina egna behov är en egenskap som (Nikolajeva, 2017) tillskriver som en manlig egenskap.

Övriga män i boken gestaltas klädda i kostymer, hatt och kortklippta frisyrer.

Hur gestaltas flickor/kvinnor:

I Lindenbaum (2006 s, 2) kan man se Mormodern komma bärandes på en plåt med fläskpannkaka. Hon har ett förkläde på sig och kortklippt grått hår. Hon är omtänksam och omsorgsfull mot sina tre barn som sitter vid bordet och sitt barnbarn som ligger på mage över en av stolarna. Både omtänksam och omsorgsfull är två egenskaper som beskrivs som kvinnliga i (Nikolajeva, 2017) schema. Lill-Zlatan illustreras i (Lindenbaum, 2006 s 1,2 & 3) med toffsar i håret. I resten av boken har hon pannband. Hon går klädd i gula shorts och en röd tröja. På de flesta bilderna i boken, så bär hon runt på sin fotboll, vilket visar att hon är aktiv. Aktivitet är en manlig egenskap både enligt Nikolajeva (2017) och Wahlström (2006). Efter att hon träffat Steve för första gången, så håller hon avstånd i från honom och visar att hon är aggressiv bland annat i (Lindenbaum, 2006, s, 10) då man ser henne sittandes med ilska i blicken under ett bord och håller socker på Steves skor. Både avståndstagande och aggressivitet är två egenskaper som passar in på den manliga sidan av (Wahlström, 2006 och Nikolajeva, 2017) scheman. Hon visar även tecken på att vara hård mot Steven då hon i (Lindenbaum, 2006 s, 13) då hon har just varit på toaletten och Steve står på tur att gå in, då har hon tagit toaletttrullen, lagt den i handfatet och hållt vatten på den. Hon visar även att hon är känslokall, då hon i (Lindenbaum, 2006 s, 20) drar ner Steves handduk i bassängen, när de är och badar. Både känslokall och hård är två egenskaper som passar in på den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017) schema. Övriga kvinnor i boken gestaltas med långt hår, kjolar, handväskor, örhängen och hårklämmor.

Hur framställs karaktärerna

Tommy:

"Just då ringer det på dörren. -Tommy ropar jag, har du kommit hem nu? Raringar, säger Tommy, lika söt som vanligt. Så får jag present. Det får jag alltid när Tommy rest klart". (Lindenbaum, 2006 s 4) Tommy visar att han är omtänksam och beroende av att göra relationen mellan honom, sin mamma och Lill-Zlatan så bra som möjligt. Vilket är tre egenskaper från den kvinnliga sidan av schemat. "Vi spelar inte fotboll, så mycket. För Tommy är inge bra på det" (Linderbaum, 2006 s 5). Han är inte aktiv vilket är en manlig egenskap. "Jag ska bara klippa Steve först, säger han". Tommy är bra på finmotorik, då han klipper sin väns Steves hår. Han är även hjälpsam mot Steve, som gör detta. Detta är två egenskaper från den kvinnliga sidan av (Wahlström, 2006 och Nikolajeva 2017) schema. "Det är bara Tommy, som gråter när en hund dör". Tommy visar sina känslor genom att gråta samt empati för hunden som dog i filmen. Detta är tre egenskaper som tillskrivs på den kvinnliga delen av (Wahlström, 2006) schema.

Lill-Zlatan:

"Jag ska strunta i dagis" (Lindenbaum, 2006 s 5) Ella, tar avstånd från dagis, vilket är en manlig egenskap från (Wahlström, 2006) schema. "En dag hoppar vi jämfota hela tiden" (Lindenbaum, 2006, s 6) Jämfota är grovmotoriskt och en manlig egenskap enligt Wahlström (2006). "Ska inte du gå hem" (Linderbaum, 2006, s 8) Säger Lill-Zlatan till Steve, då hon inte vill att han ska hänga på henne och hennes morbror. Avstånd är en manlig egenskap enligt Wahlström (2006). "Jag håller socker på Steves skor" (Linderbaum, 2006 s 10). Hon är känslolokall mot Steve, när hon gör detta och dessutom aggressiv. Vilket är två egenskaper från den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017 och Wahlström, 2006) scheman. Steve står som tvåa i toakön efter Ella. "Sen är det Steves tur. Då har jag spolat vatten på hela toarullen. Där fick han" (Linderbaum, 2006 s 14). "Jäkla skitkorvar säger jag. Åk hem till Trelleborg! Och smäller igen dörren" (Linderbaum, 2006, s 14). Hon visar att hon är både aggressiv, och våldsam, då hon både skriker och smäller igen dörren. Vilket är två egenskaper från (Nikolajeva, 2017) schema. "Jag drar ner Steves handduk i vattnet" (Lindenbaum, 2006 s 19) hon visar egenskaper som känslolokall och avståndstagande. Vilket är två egenskaper från den manliga sidan av (Nikolajeva, 2017) schema. "Steve och jag tränar skott hela dagen" (Lindenbaum, 2006 s 26). Hon visar på aktivitet, vilket är en egenskap från både (Wahlström, 2006 och Nikolajeva, 2017) schema.

Steve: "Det är ashögt faktiskt. Sen står han där uppe på 10an och löjlar sig. Men så studsar han till och far iväg. (Lindenbaum, 2006, s 20). Han visar att han är bra på att göra volter ner från trampolinen i vattnet och gör det grovmotoriskt. Vilket är en manlig egenskap från den manliga sida av (Wahlström, 2006) schema. "Steve har bakat bullar. Dom är ganska brända" (Lindenbaum, 2006, s 23) vilket visar att han har använd sig av finmotorik, som (Wahlström, 2006) tillskriver som en kvinnlig egenskap. "Öh, är du bra på fotboll eller? Rätt, så svarar jag. Om du vill kan jag visa dig lite skott" (Lindenbaum, 2006, s 24) Han är aktiv och använder sig utav grovmotorik när han spelar fotboll. Vilket är två egenskaper från den manliga sidan av (Wahlström, 2006 och Nikolajeva, 2017) schema.

Diskussion

Syftet med denna studie är att undersöka hur traditionella genusmönster förekommer i sju olika barnböcker från 1940-talet fram tills 2012 för barn i förskoleåldern 1-6år. Jag fann detta intressant att undersöka barnböcker utifrån ett genusperspektiv, då barnböcker är något som förekommer på alla förskolor. Problemet i denna uppsats har handlat om hur genus har kommit till uttryck i de utvalda barnböckerna.

Det jag har kommit fram till är att det förekommer genussteroetyper i alla böckerna. Det är inte alltid så att huvudkaraktärerna i sig är genusstereotype, utan det kan vara de andra personerna i böckerna, som är det.

På vilka olika sätt gestaltas pojkar respektive flickor i böckerna?

De olika sätt på vilka pojkar/män gestaltas i böckerna är: Starka, vilket Starke Adolf i (Lindgren, 1947, s 19) ger en illustrerad bild av, då han är klädd i ett linne för att framhäva sina muskler. I Rey (1967 s, 15) så får vi se en bild på en matros som bär på mycket packning, när han går på landgången. Även Tommy i (Lindgren, 1947 s 19) gestaltas som stark, då han hänger i en hylla, när de leker inte nudda golv. Aggressiv, visar cirkusdirektören i (Lindgren, 1947 s, 16-17) att han är, då han står med knutna nävar och skriker åt Pippi långstrump. Trollet i (Rorvik, 2012 s 16, 17 och 18) illustreras även den som aggressiv, då han förstör för de andra badgästerna inne på badhuset. Gustavsson i (Nordqvist, 1986 s, 2) illustreras även han som aggressiv, då han är förbannad på att räven har varit och ätit upp hans honor. Samt en brandchef som illustreras i (Ray, 1967 s, 24) som aggressiv, då Nicke har tjuvringt till brandstationen. Tjuvarna i Pippi Långstrump i (Lindgren, 1947 s, 20) gestaltas som känslolika då de bryter sig in hos Pippi Långstrump mitt i natten genom ett fönster medan hon ligger och sover. Även Mannen med den gula hatten i (Ray 1967, s 7) gestaltas som känslolik, då han tillfångatar Nicke Nyfiken.

Många av männen gestaltas som aktiva där bland annat Kråkan i Mamma Mu städar, där han städar väldigt snabbt i (Wieslander, 1997 s, 6). Nicke Nyfiken gestaltas också som aktiv i stort sett på varje sida i boken, då han bland annat springer på en telefonledning och försöker springa ifrån brandmännen. Kråkan i Mamma Mu städar visar även egenskapen självständighet. De tre morbröder i Lill-Zlatan och Morbror raring sitter med armarna i kors i (Lindenbaum, 2006 s, 2) och väntar på middagen, utan att lyfta ett finger, de väntar på att få tillfredsställa sina egna behov. Grovmotorik, ger både Findus i (Nordqvist, 1986) och Steve i (Lindenbaum, 2006) prov på, då de båda står på händer. I Bergström (2006 s, 8), så får man se Alfons pappa, när han kommer bärande på en bricka, där det står ett glas med vatten, som hans son Alfons ska få. Han visar att egenskaperna omtänksamhet och hjälpsamhet. Han visar även närhet, då han sitter nära Alfons Åberg, när de i (Bergström, 2006 s, 4) sitter och läser en god natt saga tillsammans. Närhet visar även Tommy i (Lindenbaum, 2006) svar på, då han på flera bilder illustreras där han kramar om Ella eller håller

henne i handen. Han vårdar även relationer med både hans mamma och hans systerdotter, då han köper presenter till dem och berättar att han har saknat dem. Morbror Tommy, visar även känslor, då han sitter och gråter på bio i (Lindenbaum, 2006 s,12).

De accessoarer som ofta männen gestaltas med är hattar, då man bland annat kan se att Pettson bär en hatt i (Nordqvist, 1986). Hatt har även den aggressiva cirkusdirektören i (Lindgren, 1947 s, 16-17) samt alla andra män på samma sida. Alla männen på den de sidorna bär kostym, det gör även tjuvarna i samma bok. Skägg och Mustasch är något annat som både Pettson och Gustavsson gestaltas med i boken Rävjakten. Gevär bär även Gustavsson i (Nordqvist, 1986), och även Mannen med den Gula hatten i (Rey, 1967). Alla män och pojkar i böckerna gestaltas med kortklippta frisyrer. Brandmännen i Nicke Nyfiken bär uniformer och det gör även sjökaptenen i samma bok. Ett rosa blommigt förkläde gestaltas Alfons pappa bärande i God natt Alfons Åberg.

De manliga karaktärerna i mina utvalda böcker, visar på typiska genusstereotypa sätt att framstå som pojkar, då (Davies, 2003) menar att kläder och frisyrer är en yttlig form som skiljer kvinnor och män, och understryker enligt Davies (2003) vilket kön man har. Davies (2003) visar på att pojkar och män bär byxor, tröjor, kostymer, gevär, uniformer och har kortklippta frisyrer. I några av böckerna, så är flera av karaktärerna gestaltade som djur. Men (Nikolajeva, 2000) menar att när karaktärerna i böckerna är avbildade som djur, så markeras ofta deras kön med hjälp av kläder och andra attribut. Kåreland (2005) och Ambjörnsson (2005) påpekar att i barnböcker så påvisas det ofta vilket kön karaktärerna har, beroende på vilka kläder samt färger figurerna har. Då enligt Ambjörnsson(2011) som menar att färger blir könsbundna, då blått anses vara en pojkfärg, samt andra färger som inte är pastellfärger. Nikolajeva (2000) menar också att man kan se vilket kön djuren har beroende på vilka genusstereotypa beteende de har, pojkar avbildas i böckerna som busiga och aktiva. Baker-sperry och Grauerholz (2003) menar att när man gestaltar pojkar, så visar det exempelvis att han är stor och stark, medan när man gestaltar en flicka, så illustreras de som vackra och söta. I en debattartikel från DN 2008 så kan vi läsa att:

”Böcker har stor betydelse i formandet av våra barns värderingar, identitetsbyggande och världsbild. Forskning om bilderböcker visar att flickor och pojkar, män och kvinnor fortfarande porträtteras av genusstereotypa sätt” (Tomicic, 2008)

I boken Godnatt Alfons Åberg, så finns det bilder på leksaker som tyder på aktivitet då man ser bilar, fotboll, slangbella hammare och spik och aktivitet passar in i (Nikolajevas, 2017) schema för manligt. Blackmore och Centers (2005) påvisar från deras studie att leksaker är könskodade, där flickleksaker är mer kopplat till omsorg, skönhet och hushållsredskap, medan pojkleksaker är saker som bilar, vapen och verktyg. Nikolajeva (2000) menar att karaktärernas fritidssysselsättningar kan framhäva genusstereotyper. Alfons gestaltas likt Findus i Rävjakten,

Kräkan i Mamma Mu städar och Nicke Nyfiken som en busig och aktiv kille, vilket enligt Nikolajeva (2017) är genussterotypa sätt, då flickor och män beter sig som de förväntas göra utifrån de normer som samhället har på dem, då flickor är lugna och pojkar är busiga. Kåreland (2005) menar att de illustrationer av hur män och kvinnor framställs i barnböckerna blir den syn på hur pojkar och flickor ser på kön och genus. Eidevald (2009) skriver i sin avhandling att det finns studier som visar att vissa saker är manligt att göra och vissa saker är kvinnligt att göra. Han menar också att det som dominerar mest på den manliga sidan är exempelvis idrott och att vara händig som exempelvis snickra. Medan kvinnor sysselsätter sig med pyssel och omvårdnadssituationer (Eidevald 2009). Kåreland (2005) menar att det gestaltas ofta olika illustrationer av vad som är manligt respektive kvinnligt, därför är det viktigt hur man illustrerar och framhäver pojkar och flickor i böckerna eftersom det påverkar barnens syn på genus och kön (Kåreland, 2005).

De olika sätt på vilka flickor/kvinnor gestaltas i böckerna är:

Vackra, söta, då både Annika i (Lindgren, 1947) och den vackra cirkusprinsessan i samma bok illustreras som det. Flickor illustreras också som passiva, då man kan se i (Lindgren, 1947 s, 16) att lindansösen står helt passiv. Långa ögonfransar illustreras både Mamma Mu med och den Rosa haren. Mormodern i Lill-Zlatan och Morbror raring illustreras som omsorgsfull och omtänksam, då hon serverar sina barn och barnbarn fläskpannkaka. Stark illustreras Pippi som, då hon i (Lindgren, 1947 s, 2) bär på sin häst. Både hon och Lill-Zlatan visar även att de är grovmotoriska, då Lill-Zlatan spelar fotboll, och Pippi hugger ved. Dessa flickor visar även egenskapen aktivitet, då Pippi gör allt från att gå på lina till att hugga ved och Lill-Zlatan spelar fotboll. Den Rosa Haren i (Rorvik, 2012) gestaltas med stora blåa ögon. Mamma Mu visar finmotorik i (Wieslander, 1997), då hon sitter och plockar vitsippor ute i hagen. Lill-Zlatan visar även aggressivitet, då hon håller socker på Steves sko och smäller igen dörren. Annika och lindansösen gestaltas i långt hår i (Lindgren, 1947)

De accessoarer som flickor/kvinnor ofta gestaltas med är klänningar, då man bland annat kan se Annika i (Lindgren, 1947) gå klädd i en sådan. Hon har även en rosett i håret, vilket även flera karaktärer av det kvinnliga könet har i Bockarna Bruse på badhuset. Pannband, har både Annika i (Lindgren, 1947) och Lill-Zlatan i (Lindenbaum, 2006). Toffsar i håret har både Lill-Zlatan och några av djuren i Bockarna Bruse på badhuset. Lindansösen i (Lindgren, 1947) och Mormodern i (Lindenbaum, 2006) avbildas när de har halsband på sig. Lill-Zlatan är klätt i en gul tröja och röda shorts i (Lindenbaum, 2006)

I böckerna Mamma Mu Städar, Nicke nyfiken och Bockarna Bruse på badhuset, så är de flesta av karaktärerna i böckerna djur. Nikolajeva (2000) menar att när karaktärerna i böckerna är avbildade som djur så markeras ofta deras kön, med hjälp av kläder och andra accessoarer. Grettve (2008) påpekar att djur som avbildas som tjejer ofta har hårbånd, eller rosetter i håret men menar också att det mest synliga är vilka kläder figurerna har.

Baker-Sperry och Grauerholz (2003) diskuterar i sin studie att flickornas utseende får mer betydelse än pojkarnas utseende, då pojkar ofta framställs med andra egenskaper. Karaktärerna i mina utvalda

böcker, visar på typiska genusstereotypa sätt att framstå som flicka. Då exempelvis en karaktär som Mamma Mu, som saknar kläder visar istället vilket kön hon har beroende på vilka egenskaper hon visar i boken istället. Kåreland (2005) menar att det är oftast så att kvinnor gestaltas med att utföra vardagssysslor såsom, städa och vattna blommor. Davies, (2003) menar att kläder och frisyrer, är en yttlig form som skiljer kvinnor och män åt. Davies (2003) påpekar att kvinnor ofta bär kjolar, klänningar och hårband. I stort sett alla flickor i böckerna, har genusstereotypa kläder och har rosett i håret, pannband eller långt hår.

Nikolajeva (2000) menar att pastellfärger framhävs som tjejfärger vilket syns tydligt i Bockarna Bruse boken, då flickorna har typiska flickfärger på sina kläder. Vid några tillfällen i den boken, så visas det bilder, där flickorna har en dockvagn med sig och detta menar både (Grettve 2008 och Davies 2003) att dockvagnar är en typisk flickig sak att ägna sig åt. Även Nikolajeva (2017) menar att omvårdnad är en kvinnlig egenskap. Vilket det tyder på, då flickorna i boken, lässas att deras dockor är barn som de tar hand om. Både Kåreland (2005) och Ambjörnsson (2005) påpekar att i barnböcker så påvisas det ofta vilket kön karaktärerna har, beroende på vilka kläder samt färger figurerna har. Då enligt Ambjörnsson (2005) skriver att färger blir könsbundna, då blått anses som en pojkfärg och rosa som en flickfärg.

På vilka olika sätt framställs pojkar respektive flickor i böckerna?

De olika sätt på vilka pojkar/män framställs i böckerna är: Aggressiva, där man bland annat kan läsa att Gustavsson är, då han tänker skjuta räven. Starke Adolf framställs som världens starkaste man. Tjuvarna i Pippi Långstrump framställs, som rovgiriga och de tillfredsställer även sina egna behov, när de tänkte stjäla Pippis pengar. De visar även att de tycker att de har en rättighet att göra det. Kråkan, framställs som aktiv, då han bland annat spraymålar hela ladugården med vitfärg och städar jätte snabbt. Han framställs även som väldigt självgod och använder ett språk för att konkreta sig. Nicke Nyfiken framställs som grovmotorisk, då han rymmer ut ur fångelset och balanserar på telefonlinorna utanför fönstret. Trollet i Bockarna Bruse på badhuset är våldsam då han har sönder saker för de andra badgästerna. Både Alfons Pappa och Morbror Tommy visar egenskaper på omtänksamhet, då de bryr sig om deras närstående. Alfons pappa är skyddande, då han hjälper Alfons att titta efter lejon i garderoben. Pettson framställs, med egenskapen finmotorisk, då han sitter och bygger sin konstgjorda höna. Pettson visar även empati, då han inte vill att räven, ska dö, utan att man ska ha ett annat tillväga gångs sätt. Alfons pappa är även hjälpsam, då han ordnar med en massa saker för att Alfons ska få sova, hjälpsamhet framställs också Morbror Tommy med, då han hjälper sin kompis Steve, med att klippa håret.

Det finns några av de manliga karaktärerna i mitt urval av böcker som går emot den genusstereotypa normerna. Alfons pappa, som framställs som omtänksam, omsorgsfull, hjälpsam och en pappa som sitter nära sin son och läser en saga. Detta är fyra egenskaper som är kvinnliga enligt Wahlström

(2006) och Nikolajeva (2017). Kåreland (2005) menar därför att han är normbrytande då han tar bort den traditionella bilden av hur män bör vara. Kåreland (2005) menar att Alfons pappa knyts till typiska kvinnliga sysslor, såsom städa efter Alfons, bädda rent sängen och så vårdar han sin son, och framställs som mer feminin än vanligt. Men han visar även tecken på manlighet, då han skyddar Alfons emot det farliga lejonet, som Alfons tror finns i garderoben. Morbror Tommy i Lill-Zlatan och morbror raring, bryter även han mot genusstereotypa normer. Han visar upp mer kvinnliga egenskaper enligt (Nikolajeva 2017 och Wahlström 2006) scheman. Han arbetar som frisör, han gråter när han kollar på bio, han diskar och tycker inte om fotboll. Han går emot den manliga könsnormen, då han enligt Kåreland (2005) har färger på sina kläder som är typiskt kvinnliga och enligt Davies (2003) så är det kvinnligt att bära smycken, vilket han gör, då han har örhänge. Kåreland (2005) menar att det är kvinnligt att vara medveten om sitt utseende, och det är något som Morbror Tommy gör. Både Morbror Tommy och Alfons pappa sköter hushållssysslor vilket (Kåreland, 2005) menar att det är något som kvinnor brukar göra. Crabb & Marciano (2011) visar i sin studie kring barnböcker att pojkar/män sällan städar och hjälper till i hemmet medan flickor/kvinnor är de som utför såna uppgifter. Även (Gooden & Gooden , 2001) hänvisar till sin studie om barnböcker, att kvinnorna som finns i barnböckerna har klassiska kvinnoroller, som mamma och mormor och sköter hushållssysslorna medan männen i böckerna har klassiska mansroller som poliser och brandmän. Kåreland (2005) menar att det gestaltas ofta olika illustrationer av vad som är manligt respektive kvinnligt, därför är det viktigt hur man illustrerar och framhäver pojkar och flickor i böckerna eftersom det påverkar barnens syn på genus och kön (Kåreland, 2005).

I Rävjakten, så står Pettson och hugger ved då grannen Gustavsson kommer på besök en dag och påstår att räven har varit hos honom och ätit hönor. "Nästa gång jag får syn på honom, så skjuter jag honom" (Nordqvist, 1986 s 2). Gustavsson visar både i ord och bild att han är aggressiv. Han visar tecken på både aggressivitet och våldsamt, då han tänker skjuta räven om han får tag på den vilket enligt Nikolajeva (2017) är två manliga egenskaper. Han tycker även att han har en rättighet att skjuta räven för att den har varit och ätit hans hönor vilket enligt Wahlström (2006) är en egenskap på den manliga sidan av schemat. Pettson framställs som omsorgsfull, både mot sin katt Findus och Hönorna. Vilket Nikolajeva (2017) är kvinnliga egenskaper.

Kåreland (2005) menar att barn identifierar sig med personerna i boken, oftast huvudpersonerna och på så sätt lär sig hur kvinnor och män bör vara. Elvin-Nowak och Thomsson (2003) påpekar att barn lär sig tidigt hur en kvinna och man bör vara beroende på vilket beteende kvinnan eller mannen visar upp i barnböckerna. Elvin-Nowak och Thomsson (2003) menar att barnen får en bild av ett beteende som är rätt eller fel beroende på vilket kön karaktären har.

De bilder som målas upp i barnböcker för hur flickor och pojkar ska vara blir, så att pojkar ska vara stora, starka och farliga medan flickorna ska vara snälla, vackra och lugna, (Blackmore & Centers, 2005).

De olika sätt på vilka flickor/kvinnor framställs i böckerna är:

Vacker, framställs den vackra cirkus flickan, som när hon rider in på hästen i Pippi Långstrump. Mamma Mu, framställs som hon är bra på grovmotorik, då hon sitter ute i hagen och plockar vitsippor. Mamma Mu, visar även känslor, då hon blir glad när Kråkan kommer på besök. Pippi visar att hon är omtänksam, då hon ger tjuvarna varsin guldpeng att köpa mat för. Lill-Zlatan framställs som både aktiv, då hon spelar fotboll, hon framställs också som aggressiv och våldsam då hon både skriker åt Steve och smäller i en dörr. Hon visar även att hon är avståndstagande, då hon inte vill vara i närheten av honom. Pippi framställs som världens starkaste tjej, hon framställs även som självständig och med ett gott självförtroende.

Pippi Långstrump är en annan karaktär som bryter mot de genussterotypa normerna. Hon är väldigt självständig och aktiv genom hela boken och hon är även världens starkaste tjej. Aktivitet, självständighet och styrka är något som går in på den manliga delen av Wahlström (2006) och Nikolajeva (2017) sida av schemat. Ella i boken Lill-Zlatan och Morbror raring bryter också mot normen hur en tjej bör vara. Nikolajeva (2017) menar att i hennes studie av barnböcker, så gjorde man en beskrivning av typiska könsroller, med

det menar Nikolajeva (2017) att man utgick från verkligheten om hur pojkar och flickor skulle vara. Nikolajeva (2017) påpekar att det blev könsstereotyper vilket innebär att kvinnor och män betar sig som de förväntas att göra utifrån de normerna som samhället har på flickor och pojkar. Det vill säga flickor ska vara snälla och duktiga medan pojkarna ska vara busiga och äventyrliga.

Mamma Mu, passar väldigt bra in på (Nikolajevas,2017) schemat för hur en kvinna bör vara enligt schemat. Då hon både framställs som vacker, passiv och städar som många andra kvinnor gör i barnböcker. Kåreland (2005) menar att det är oftast så att kvinnor framställs med att utföra vardagssysslor såsom, städa och vattna blommor.

Rhedin (2004) menar att barns syn på genus påverkas av hur karaktärerna framställs i barnböckerna. Där menar Nikolajeva (2000) att det är viktigt att pedagogerna i förskolan läser för barnen och byter ut de stora starka pojkarna mot pojkarna i rosa och att de rädda prinsessorna framställs som stora och starka, för om man inte läser för barnen så menar (Kåreland, 2005) att de utgår enbart från vad bilderna berättar, och då får barnen en konstig syn på hur man ska vara som flicka och pojke.

Den enda karaktären som sticker ut från den typiska normen om hur pojkar och flickor gestaltas är Ella, i Lill-Zlatan och Morbror raring. Gens (2002) menar att flickor i barnböcker ofta porträtteras med långt hår, kjol eller klänning och Kåreland (2005) hävdar att de oftast har pastellfärger på sina kläder och är ofta illustrerade som typiska tjejer, dock inte Ella i boken *Lill-Zlatan och morbror raring*. Då hon illustreras med en gul tröja och röda shorts med håret uppsats med hjälp av ett hårband. Eidevald (2009) menar att kläder och frisyrer får stor betydelse för hur barnet förväntas uppföra sig. Men Ella går helt emot den bilden, då hon har typiska pojkkläder på sig, då enligt Davies (2003) menar att shorts och tröja är typiskt pojkigakläder. Rhedin (2004) menar att barns syn på genus påverkas av hur

karaktärerna gestaltas och framställs i barnböckerna. Rhedin (2004) menar att om barnen tittar i en barnbok, utan att någon vuxen är med och läser texten, så kommer barnen att utgå från hur karaktärerna är illustrerade. Därför dyker det upp en fråga hos mig om just varför Ella kallas Lill-Zlatan och illustreras som en pojke, kan det vara för att det som Nettervik (2002) menar att om det är manliga huvudkaraktärerna i böckerna, så når den ut till en bredare publik, då flickor gärna läser böcker med manliga huvudrollsinnehavare, medan pojkar ogärna läser böcker som har det motsatta könet som huvudkaraktär. Rhedin (2002) menar att mammor ofta väljer böcker till sina pojkar, där huvudkaraktärerna har samma kön, som sina söner.

Kåreland (2005) menar att de illustrationer av hur män och kvinnor framställs i barnböckerna blir den syn på hur pojkar och flickor ser på kön och genus. Vilket gör att pojkar tror att de ska vara busiga och aktiva och att flickor ska vara lugna och vackra. Därför är det märkligt att Ella, inte påvisas vara tjej tidigt, utan man får läsa sig till det en bit in i boken. Vilket gör att som (Rhedin, 2004) skriver att barn som tittar i en barnbok, utan att någon vuxen är med och läser texten utgår från att Ella är en kille.

Davies (2003) har gjort studier där karaktärerna i barnböckerna gör typiska kvinnliga eller manliga saker beroende på vilket kön de har, därför skulle det ha varit bättre om författaren kunde ha framhävt att flickor också kan vara bra på fotboll utan att illustrera Ella, som en pojke. Då som jag tidigare nämnt att barn som tittar i en bok, utan att läsa texten utgår enbart från vad som är illustrerat på bilderna. Vilket får det att framstå som att Ella, är en pojke.

Hon gestaltas som pojke och man skulle inte ha vetat att hon var en tjej om hon inte hade presenterats som Ella, en bit in i boken.

Slutsats

I mitt urval av böcker från 1947 fram till 2012, så innehåller det illustrationer av karaktärer som ter sig på ett genusstereotypa sätt. I böckerna så gestaltas pojkar respektive flickor på ett typiskt genusstereotypa sätt. Som exempelvis att pojkarna är aktiva och aggressiva, medan flickor är vackra och omtänksamma. De traditionella genusmönstren har inte förändrats avsevärt mycket sedan 1947.

Men det finns några karaktärer som sticker ut och går helt emot normen om hur en man respektive kvinna bör vara. Först och främst har vi Pippi Långstrump, som enligt Furuland & Orvig (1986) är en tjej som är självständig, modig och ger sig ut på spännande och farliga äventyr. Kåreland (2001) menar att Pippi Långstrump blev en symbol för det jagstarka barnet och en idol för både flickor och pojkar men framförallt för flickor då hon kom på 1940-talet. Sen har vi Alfons pappa, som enligt Kåreland (2005) som var en av de karaktärer i böckerna på som gick i mot den manliga normen, när han kom på 1970-talet. Han går klädd i förkläde och visar stor omsorg kring sin son Alfons. Och Morbror Tommy från Lill-Zlatan som arbetar som frisör, diskar, visar känslor och hatar fotboll, blir enligt mig två viktiga karaktärer, som kan vara en förebild, när de gäller att arbeta mot de traditionella könsnormer som finns i dagens förskolor. Det är viktigt med alla sorts förebilder, eftersom vissa pojkar och flickor har fått en skev bild av hur pojkar och flickor bör vara utifrån barnböckerna (Kåreland, 2005). Elvin-

Nowak & Thomsson (2003) påpekar att barn lär sig vad som är rätt eller fel genom att imitera föräldrar och andra vuxnas beteenden. Kåreland (2005) framhåller att många barn, påverkas hur manliga och kvinnliga förebilder framställs i barnböcker. Kåreland (2005) menar att barn identifierar sig med personerna i boken, lär sig hur kvinnor och män bör vara. Jackson och Gee (2005) menar att barnböcker ger barn en förstärkt och rubbad föreställning kring hur flickor och pojkar bör vara i dagens samhälle. Davies (2003) menar att barn som föds i vårt samhälle, blir medvetna i tidig ålder att mänskligheten är uppdelad i två könsroller och barnen måste välja rätt kön, och uppföra sig som från den norm som könet är. Barnet lär sig tänka kvinnligt och manligt redan i tidig ålder menar Davies (2003). Detta gör att de karaktärer som barnen möter i olika barnböcker blir förebilder och barn vill enligt Davies (2003) vara starka som Hulken eller vacker som Barbie. De bilder som målas upp för hur flickor och pojkar ska vara blir tyvärr, så att pojkar ska vara stora, starka och farliga medan flickorna ska vara snälla, vackra och lugna (Blackmore & Centers 2005). Därför är dessa tre karaktärer fantastiska som går emot de genusstereotypa normer, som råder i dagens samhälle.

Fortsatt forskning

Det har varit mycket intressant att genomföra denna studie, för att se hur pojkar och flickor gestaltas och framställs i barnlitteraturen. Det är viktigt att man som pedagog är uppmärksam på de ojämställdhet som råder mellan könen i dagens samhälle och att när man läser för barnen, byta ut pojkarna mot flickorna i texten, för om barnen själva tittar i böckerna, utan att någon läser för dem, så kan de få en felaktig bild om hur pojkar och flickor bör vara. Det skulle vara intressant att få reda på mer forskning kring hur förskollärare gör för att motverka typiska genus mönster i böckerna. Samt att skulle vilja se mera forskning kring barn med funktionshinder i barnböcker, då jag upplever att det inte fanns några karaktärer överhuvudtaget i mitt urval av böcker som hade något funktionshinder.

Referensförteckning

Ambjörnsson, F. (2005). *Den rosa overallen. Om genusfostran, modeller av jämställdhet och identitetspolitiska markörer*. I B, Axelsson & J, Fornäs, Kulturstudier i Sverige(s. 31-38). Nationell forskarkonferens 13-15 juni, 2005, Norrköping, Sweden. Tillgänglig: <http://www.ep.liu.se/ecp/015/ecp05015b.pdf> (2010-04-22)

Ambjörnsson, F. (2011). *Rosa – den farliga färgen*. Stockholm: Ordfront förlag.

Baker-Sperry, L & Grauerholz, L. (2003) *The Pervasiveness and Persistence of the Feminine Beauty Ideal in Children's Fairy Tales*

<http://centerpointseniors.pbworks.com/f/beauty+and+fairy+tales.pdf>

Blackmore, Judith E. Owen & Centers, Renee E. (2005) *Characteristics of boys' and girls' toys in: Sex roles*, a Journal of research Vol. 53, no 9/10, pp. 619-632

http://www.bgnelson.com/workshops/BBGG_AZ/ToyGender.pdf

Crabb, P.B. & Marciano, D.L. (2011). *Representations of Material Culture and Gender in Award-Winning Children's Books: A 20-Year Follow-Up*. Journal of Research in Childhood Education, vol. 25, no. 4, pp. 390-398. (elektronisk),

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02568543.2011.605209?src=recsys&journalCode=ujrc20>

Davies, B. (2003): *Hur flickor och pojkar gör kön*. Stockholm: Liber.

Dinella L.M., Fulcher, M., Weisgram E.S. (2014). *Pink gives girls permission. Exploring the roles of explicit gender labels and gender-typed colors on preschool children's toy preferences*. Journal of Applied Developmental Psychology 34 (2014) s. 401-409

<http://fulcherlab.academic.wlu.edu/files/2015/10/pink-gives-girls-permission-1.pdf>

Elvin-Nowak & Heléne Thomsson (2003) *Att göra kön. Om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*. Bonniers förlag

Eidevald, C. (2009): *Det finns inga tjejbestämmare-Att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek*. Jönköping: ARK Tryckaren AB

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:158528/FULLTEXT01.pdf>

Eidevald, C (2011) *Anna Bråkar: Att göra jämställdhet i förskolan*. Liber

Fejes, Andreas & Thornberg, Robert red. (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB

- Furuland, L & Orvig M (1986) *Utblick: Över barn och ungdomslitteraturen*. Raben & Sjögren
- Gooden, A.M. & Gooden, M.A. (2001). *Gender Representation in Notable Children's Picture Books: 1995-1999. Sex Roles: A Journal of Research*, vol. 45, no. 1, pp. 89-101. (elektronisk),
https://www.researchgate.net/publication/226750385_Gender_Representation_in_Notable_Children%27s_Picture_Books_1995-1999
- Gens, Ingemar (2002). *Från vagga till identitet: Hur flickor blir kvinnor och pojkar blir män: Teorin bakom pedagogiken på förskolorna Björntomten och Tittmyran*. 2. uppl. Jönköping: Seminarium utbildning & Förlag AB.
- Grettve, A. (2008). *Barnet i klädkammaren: Kläder, klass och genus i två barnberättelser*. I M. Andersson & E. Druker (Red.), *Barnlitteraturanalyser* (s.27-53) Lund: Studentlitteratur
- Hedlin, M (2010) *Lilla Genushäftet 2.0. Om genus och skolans jämställdhetsmål*
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:430176/FULLTEXT01.pdf>
- Jackson, Sue. & Gee, Susan (2005) "Look Janet", "No You Look John": *Constructions of Gender in Early School Reader Illustrations across 50 Years*", *Gender and Education*, vol. 17, no. 2, pp. 115-128.
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0954025042000301410?journalCode=cgee20>
- Kjersén, Edman. L. (2002) *Barn- och ungdomsböcker genom tiderna*. Natur kultur Akademisk
- Kok, J.L. & Findlay, B. (2006). *An Exploration of Sex-Role Stereotyping in Australian Award-Winning Children's Picture Books*. *Australian Library Journal*, vol. 55, no. 3, pp. 248-261. (elektronisk),
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00049670.2006.10721857>
- Kåreland, Lena, (red.), *Modig och stark – eller ligga lågt: Skönlitteratur och genus i skola och förskola*. Stockholm: Natur och Kultur, 2005
- Kåreland, L. (2003). *Genus, förskolan och bilderboken*. *Barnboken: Svenska barnboksinstitutets tidskrift*, 2, 18- 33.
- Kåreland, L. (2001). *Möte med barnboken: Linjer och utveckling i svensk barn- och ungdomslitteratur*. Natur och kultur
- Läroplan för förskolan. Lpfö 98. (2016). Stockholm: Skolverket
- Nettervik I (2002) *I Barnbokens värld*. Gleerups utbildning AB

Nikolajeva M, (2017) Barnbokens byggklossar Studentlitteratur AB

Nikolajeva M, (2000) Bilderbokens pusselbitar. Studentlitteratur AB

Olofsson B. (2007) Modiga prinsessor och ömsinta killar: genusmedveten pedagogik i praktiken

Rhedin, U (2004) *Bilderbokens hemligheter*. Alfabet

Rhedin, U. (2002) *Bilderboken på väg mot en teori*. Alfabet

Svaleryd, K. & Hjertson, M. (2012). *Likabehandling i förskola & skola*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Svaleryd, K & Hjertson M (2012) *Likabehandling i förskola och skola*. Liber

Statens offentliga utredningar, SOU 2004:115 (2004). *Delbetänkande av Delegationen för jämställdhet i förskolan*: Stockholm

<http://www.regeringen.se/contentassets/72e823fe19c845e2acbebfd5bbfee21/den-konade-forskolan---om-betydelsen-av-jamstallldhet-och-genus-i-forskolans-pedagogiska-arbete>

Tomicic, M. (2008) *Olika tar barnboken på allvar*

<http://www.dn.se/kultur-noje/kulturdebatt/olika-tar-barnboken-pa-allvar/>

Wahlström, K (2006) *Flickor, pojkar och pedagoger: Jämställdhetspedagogik i praktiken*. Stockholm: Sverige utbildningsradio (UR)

Widén, P. "Kvalitativ textanalys" I A, Fejes & R, Thornberg (Red.) (2009): *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber, 136-153

Barnlitteratur

Bergström, G (2006) *Godnatt Alfons Åberg*. Rabén & Sjögren

Lindenbaum, P (2006) *Lill-Zlatan och morbror raring*. Rabén & Sjögren

Lindgren, A. (1947) *Känner du Pippi långstrump*. Rabén & Sjögren

Nordqvist, S. (1986) *Rävjakten*. Opal AB

Rey, H. A (1967) *Nicke Nyfiken*. Rabén och Sjögren

Rørvik, Bjørn F (2012) *Bockarna Bruse på badhuset*. Cappelen Damm AS

Wieslander J och Wiselander T (1997) *Mamma Mu städar* .Natur kultur

Bilaga 1

Nr	Författare	Titel/årtal	Antal utlåningar
1	Bergström, Gunilla	Aja baja, Alfons Åberg! 2006	128
2	Bergström, Gunilla,	Var är bus-Alfons? 2007	128
3	Bergström, Gunilla	Kalas, Alfons Åberg 2006	123
4	Bergström, Gunilla	Bara knyt, Alfons! 2007	117
5	Nordqvist, Sven	Findus flyttar ut 2012	110
6	Lindgren, Astrid	Pippi hittar en spunk uppl. 2009	109
7	Wieslander, Jujja	Mamma Mu simmar 2014	109
8	Bergström, Gunilla	Alfons och Milla 2011	103
9	Bergström, Gunilla,	Listigt, Alfons Åberg! 2006	99
10	Bergström, Gunilla	Där går Tjuv-Alfons!" 1991	93
11	Nordqvist, Sven	Stackars Pettson 1987	93
12	Bergström, Gunilla	Alfons med styrke- säck	90
13	Bergström, Gunilla	Lycklige Alfons Åberg 2006	89
14	Bergström, Gunilla	Skratta lagom! sa pappa Åberg 2012	87
15	Nordqvist, Sven,	När Findus var liten och försvann 2001	86
16	Wieslander, Jujja,	Mamma Mu åker bobb 1994	86
17	Bergström, Gunilla	Milla och Mållgan mitt i natten 2011	84

18	Bergström, Gunilla	Vem räddar Alfons Åberg? 2007	84
19	Wieslander, Jujja,	Mamma Mu läser 2011	83
20	Bergström, Gunilla	Är du feg, Alfons Åberg? 2007	81
21	Bergström, Gunilla	Flyg! sa Alfons Åberg 2007	80
22	Bergström, Gunilla	God natt, Alfons Åberg 2006	80
23	Bergström, Gunilla	Hur långt når Alfons? 2002	80
24	Wieslander, Jujja,	Mamma Mu städar 1997	78
25	Bergström, Gunilla	Alfons och soldatpappan 2006	77
26	Bergström, Gunilla	Vem spökar, Alfons Åberg? 2007	77
27	Bergström, Gunilla	Raska på, Alfons Åberg! 2007	73
28	Nordqvist, Sven	Rävjakten 1986	72
29	Nordqvist, Sven	Tuppens minut 1996	72
30	Bergström, Gunilla	Näpp! sa Alfons Åberg 2007	69
31	Nordqvist, Sven	Pannkakstårtan 1984	65
32	Bergström, Gunilla	Vad sa pappa Åberg? 2007	64
33	Wieslander, Jujja	Mamma Mu åker rutschkana 2003	64
34	Wieslander, Jujja	Mamma Mu gungar 1993	63
35	Lindenbaum, Pija	Gittan gömmer bort sej 2011	60
36	Rørvik, Bjørn F	Bockarna Bruse på	56

		badhuset 2012	
37	Wieslander, Jujja	Mamma Mu får ett sår 2006	54
38	Lindenbaum, Pija	Lill-Zlatan och morbror Raring 2006	52
39	Lindgren, Astrid	Känner du Pippi Långstrump? 1947	47
40	Nordqvist, Sven	Pettson tältar 1992	47
41	Rey, Hans Augusto	Nicke Nyfiken 1967	47
42	Nordqvist, Sven	Pettson tältar 1992	45
43	Bergström, Gunilla,	Alfons och Milla 1985	44
44	Bergström, Gunilla	Alfons och odjuret 2007	44
45	Nordqvist, Sven	Kackel i grönsakslandet 1990	43
46	Stalfelt, Pernilla	Bajsboken 1997	42
47	Wieslander, Jujja	Mamma Mu bygger koja 1995	42
48	Lindgren, Astrid,	Pippi går i affärer 2014	39
49	Lindgren, Astrid	Pippi Långstrump på Kurrekurreduttön 2004	38
50	Stenberg, Birgitta	Billy på sjukhus 2011	38